

Tác phẩm Văn học

Tác phẩm Đi bộ ngao du

Đi bộ ngao du

Tôi chỉ quan niệm được một cách đi ngao du thú vị hơn đi ngựa: đó là đi bộ. Ta ưa đi lúc nào thì đi, ta thích dừng lúc nào thì dừng, ta muốn hoạt động nhiều ít thế nào là tùy.

Ta quan sát khắp nơi; ta quay sang phải, sang trái; ta xem xét tất cả những gì thấy hay hay; ta dừng lại ở tất cả mọi khía cạnh. Tôi nhìn thấy một dòng sông ư, tôi đi men theo sông; một khu rừng rậm ư, tôi đi vào dưới bóng cây; một hang động ư, tôi đến tham quan; một mỏ đá ư, tôi xem xét các khoáng sản. Bất cứ đâu tôi ưa thích, tôi lưu lại đây. Hễ lúc nào tôi thấy chán, tôi bỏ đi luôn. Tôi chẳng phụ thuộc vào những con ngựa hay gã phu trạm. Tôi chẳng cần chọn những lối đi có sẵn hay những con đường thuận tiện; tôi đi qua bất cứ nơi nào con người có thể đi qua; tôi xem tất cả những gì mà con người có thể xem; và, chỉ phụ thuộc vào bản thân tôi, tôi hưởng thụ tất cả sự tự do mà con người có thể hưởng thụ. Nếu do thời tiết xấu không đi bộ được mà thấy chán rồi, lúc đó tôi đi ngựa. Nếu tôi mệt... nhưng Ê-min có mệt gì lắm đâu; em to khỏe; và sao em lại mệt được cơ chứ, em chẳng hề vội vã. Nếu em dừng lại, làm sao em có thể chán được, ở chốn nào em cũng có những thứ để giải trí. Em vào nhà một người thợ, em làm việc; em vận động hai cánh tay để cho đôi bàn chân nghỉ ngơi.

Đi bộ ngao du là đi như Ta-lét, Pla-tông và Pi-ta-go. Tôi khó lòng hiểu nổi một triết gia có thể quyết định ngao du cách khác mà không xem xét những tài nguyên mình giẫm chân lên và trái đất phô bày phong phú ra trước mắt. Ai là người yêu mến nông nghiệp chút ít mà lại không muốn biết các sản vật đặc trưng cho khí hậu những nơi mình đi qua và cách thức trồng trọt những đặc sản ấy? Ai là người có chút ít hứng thú với tự nhiên học mà lại có thể quyết định đi ngang một khoảnh đất mà không xem xét nó, một lèn đá mà không ghè vài mẫu,

những quả núi mà không sưu tập hoa lá, những hòn sỏi mà không tìm các hoá thạch!

Những triết gia phòng khách của các ngài nghiên cứu tự nhiên học trong các phòng sưu tập; họ có các thứ linh tinh; họ biết gọi tên nhưng chẳng có một ý niệm gì về tự nhiên cả. Nhưng phòng sưu tập của Ê-min thì phong phú hơn các phòng sưu tập của vua chúa; phòng sưu tập ấy là cả trái đất. Nơi đây, mỗi vật đều ở đúng chỗ của nó; nhà tự nhiên học làm công việc chăm sóc đã sắp xếp mọi thứ đâu ra đấy. Đô-băng-tông chắc cũng không thể làm tốt hơn.

Biết bao hứng thú khác nhau ta tập hợp được nhờ cách ngao du thú vị ấy, không kể sức khoẻ được tăng cường, tính khí trở nên vui vẻ. Tôi thường thấy những kẻ ngồi trong các cỗ xe tốt chạy rất êm nhưng mơ màng, buồn bã, cúi kính hoặc đau khổ; còn những người đi bộ lại luôn luôn vui vẻ, khoan khoái và hài lòng với tất cả. Ta hân hoan biết bao khi về gần đến nhà! Một bữa cơm đậm bạc mà sao có vẻ ngon lành thế! Ta thích thú biết bao khi lại ngồi vào bàn ăn! Ta ngủ ngon giấc biết bao trong một cái giường tồi tàn! Khi ta chỉ muốn đến một nơi nào, ta có thể phóng bằng xe ngựa trạm; nhưng khi ta muốn ngao du, thì cần phải đi bộ.

I. Đôi nét về Ru-xô

- Ru-xô sinh năm 1712, mất năm 1778.
- Ông là nhà văn, nhà triết học, nhà hoạt động xã hội Pháp.
- Ông là tác giả của những tiểu thuyết nổi tiếng Giuylơ hay Nàng Hê-lô-i-đơ mới, Ê-min hay Về giáo dục...

II. Giới thiệu về Đi bộ ngao du

1. Hoàn cảnh sáng tác

- Văn bản trích trong quyển V - quyển cuối cùng của tác phẩm Ê-min hay Về giáo dục, ra đời năm 1762.

- Trong tác phẩm, nhà văn bàn chuyện giáo dục một em bé - ông đặt cho cái tên là Ê-min - từ lúc sơ sinh cho đến tuổi trưởng thành. Ê-min trong bài Đi bộ ngao du đã lớn.

- Văn bản trong SGK là do người biên soạn dịch và đặt nhan đề.

2. Bố cục

Gồm 3 phần:

- Phần 1. Từ đầu đến “em vận động hai cánh tay để cho đôi bàn chân nghỉ ngơi”: Đi bộ ngao du rất thoải mái, được tự do thưởng ngoạn.
- Phần 2. Tiếp theo đến “Đô-băng-tông chắc cũng không thể làm tốt hơn”: Đi bộ ngao du trau dồi kiến thức, tăng sự hiểu biết về thiên nhiên, cuộc đời.
- Phần 3. Còn lại: Đi bộ ngao du rèn luyện sức khỏe, tinh thần cho con người.

3. Nội dung

Đi bộ mang lại cho con người, muốn ngao du cần phải đi bộ. Qua đó, thể hiện Ru-xô là một con người giản dị, quý trọng tự do và yêu thiên nhiên.

4. Nghệ thuật

Lập luận chặt chẽ, lí lẽ thuyết phục, dẫn chứng sinh động...

III. Dàn ý phân tích văn bản Đi bộ ngao du

(1) Mở bài

Dẫn dắt, giới thiệu về văn bản Đi bộ ngao du.

(2) Thân bài

a. Đi bộ ngao du được tự do thưởng ngoạn

- Đi lúc nào, dừng lúc nào tùy thích.
- Quan sát khắp nơi, dừng lại ở tất cả mọi khía cạnh.
- Không phụ thuộc vào con người, phương tiện
- Không phụ thuộc vào đường sá, lối đi.

- Hưởng thụ tất cả tự do trên đường đi.
- Đi để giải trí, học hỏi, vận động, làm việc.

b. Đi bộ ngao du đầu óc được sáng láng

- Ích lợi của đi bộ ngao du với việc bồi dưỡng nhận thức, làm giàu thêm hiểu biết của con người:

- Đi như các nhà triết học lừng danh Talet, Platon, Pi-Ta-Go.
- Xem xét tài nguyên phong phú trên mảnh đất.
- Thể hiện các sản vật nông nghiệp, cách trồng trọt.
- Suu tập các mẫu vật phong phú, đa dạng của thế giới tự nhiên.

=> Đó là những kiến thức của nhà khoa học tự nhiên.

- So sánh:

- Kiến thức linh tinh trong phòng sưu tập.
- Sự phong phú trong sưu tập của những người đi bộ ngao du.

=> Ý nghĩa:

- Đề cao kiến thức thực tế.
- Xem thường sách vở giáo điều.
- Khích lệ mọi người đi bộ mở mang kiến thức, năng lực khám phá, mở rộng tầm hiểu biết.

- Cách nêu dẫn chứng dồn dập, liên tiếp bằng các kiểu câu khác nhau: Khi thì so sánh, khi nêu cảm xúc. Câu hỏi tu từ, hoặc nói về kết quả sưu tập tự nhiên học của chú học trò Ê-min.

c. Đi bộ ngao du - tính tình được vui vẻ

- Lợi ích của đi bộ ngao du với việc rèn luyện sức khỏe và tinh thần con người:

- Đi bộ sức khỏe được tăng cường, tính tình vui vẻ, khoan khoái, hài lòng với tất cả
- Hân hoan khi trở về nhà, thèm ăn, thèm ngủ, muốn nghỉ ngơi.

- So sánh 2 trạng thái tinh thần đối lập nhau: vui vẻ, hân hoan, khoan khoái với mơ màng, buồn bã, đau khổ.

=>Khẳng định lợi ích tinh thần của người đi bộ ngao du. Từ đó thuyết phục mọi người: Muốn tránh buồn bã, cáu kỉnh nên đi bộ ngao du.

(3) Kết bài

Khẳng định lại giá trị nội dung và nghệ thuật của văn bản Đi bộ ngao du.